

გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის, გაერთიანებული საბჭოთა კავშირის, გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკისა და ნარეზის ორბანის უკრაინის გაერთიანების ამოქმედების შესახებ

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის კლენშევი 1955 წლის 4 ივლისს

(გაგრძელება).

ცდილობდნენ დაემტკიცებინათ, რომ თანამედროვე პერიოდში თითქმის საჭირო აღარ იყოს მძიმე ინდუსტრიის უფრო სწრაფი განვითარება. ასეთი ვაი-თერეტიკოსები ამტკიცებდნენ, რომ ახლა, როცა ჩვენ უკვე გვაქვს ღირსეული განვითარებული მძიმე მრეწველობა, შეიძლება დავამყაროთ განვითარების ერთნაირი ტემპი როგორც მძიმე, ისე მსუბუქი მრეწველობისათვის და უფრო ჩქარავ კი განვითაროთ სწორედ მსუბუქი მრეწველობა.

ასეთი მტკიცება მეტად უცხოა მარქსიზმ-ლენინიზმისათვის და წარმოადგენს ცდის რევიზიზმს. გერმანიის გენერალურ ხაზს, ცდის დაყენონ ჩვენი ქვეყანა იმ გზაზე, რომ შეამციროს ლითონის, ელექტროენერჯის, ქიმიკატის, ნავთობის, მანქანებისა და მოწყობილობის წარმოება, რაც დამუშავებულ გავლენას მოახდენდა ნათელი სახალხო მეურნეობის განვითარებაზე, განაიარაღებდა სამუშაო კავშირს ბრტული იმპერიალისტური ბანაკის წინაშე, შეასუსტებდა ჩვენი სამშობლოს ეკონომიკურ და თავდაცვითს ძლიერებას.

ეს ანტილენინური შეხედულება დროზე ამხილა პარტია. მარქსიზმის ველგარბაობის მკაცრი და სამართლიანი პასუხი ვასცხვ ცენტრალური კომიტეტის იანვრის პლენუმზე. კომუნისტური პარტიის გენერალური ხაზი, რომლის მიზანია მძიმე მრეწველობის უპირატესი განვითარება, ურყევი იყო და არის. ცენტრალური კომიტეტის იანვრის პლენუმმა აღნიშნა, რომ პარტია, ისევე, როგორც წინათ, მთავარ ამოცანად მი-

ანიია მძიმე ინდუსტრიის — მთელი სახალხო მეურნეობის მტკიცედ საფუძვლისა და ჩვენი სამშობლოს უძლეველი თავდაცვითი უნარიანობის, საბჭოთა ნაღის ეკონომიკური წყაროს შემდგომი კვლავად უფრო სწრაფად განვითარება, ვიდრე სახალხო მეურნეობის სხვა დარგები. ჩვენ წლითწლით სულ უფრო მეტი სათბობი, შავი და ფერადი ლითონები, ელექტროენერჯია, ჩარხები, მანქანები, სხვადასხვა ხელსაწყოები და მექანიზმები, ქიმიური პროდუქტები, საშენი მასალები და სხვა პროდუქტები უნდა ვწარმოოთ. პარტია ამ საფუძველზე შეიძლება განვითარდეს მსუბუქი და კვების მრეწველობა, ჩვენი სოფლის მეურნეობა, აგრეთვე სახალხო მეურნეობის სხვა დარგები.

სოციალისტური მრეწველობის მიღწევები ღირსეულად და მარტო ჩვენი სამშობლოს ინტერესები მოითხოვს მრეწველობის შემდგომ აღმავლობას მეცნიერებისა და ტექნიკის თანამედროვე მიღწევათა ყოველი ღონისძიებით ვამოყენების საფუძველზე.

ღირსეულად ვამოყენებთ რა მრეწველობის წარმატებებს, ამასთან ერთად ჩვენ მოვალე ვართ ბოლშევიკური პარტიის მიერ გამოვადგინოთ სახალხო მეურნეობის ამ დარგში არსებული ნაკლებობები და შევიწყოთ მათი უსწრაფესი ლაიციაციის ღონისძიებანი. საჭიროა გვეჩვენოთ მრეწველობის მუშაობის ძირეული საკითხებში, პარტიისა და ხალხის წინაშე დასმული ამოცანები, რომელთა გადაჭრა სოციალისტური ინდუსტრიის მუშაობის ღონის იყვანს ახალ, უფრო მაღალ საფეხურზე.

მელსაც გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკაში უშვებენ, იქონის 2 ტონას.

ელექტროენერჯის მრეწველობაში ახალი სახეობის ენერჯის — აქტივობის — ორგანიზაციის ორგანიზაციის შემოღება სამუშაოს განაგრძებს მნიშვნელოვნად გაზარდით ელექტროენერჯის სიმძლავრე მათი წონისა და გამართების გაუმჯობესებას და მეტივეთა განახარებას. ელექტროენერჯის მუშაობის ვადა. მაგრამ ელექტროენერჯის ტექნიკური და ქიმიური მრეწველობის სამინისტრო ენერჯის ამ ახალ საიზოლაციის მასალას.

სრულიად არადამაკმაყოფილებელი მდგომარეობა ახალი ტექნიკის განვითარების მხრივ ავტომატიკური და სასოფლო-სამეურნეო მანქანათმშენებლობაში, სატვირთო და მსუბუქი ავტომობილების მოდელზე, რომლებიც შეიქმნა მალე თმის დამთავრების შემდეგ, ამჟამად ზოგიერთი დიდმნიშვნელოვანი მანქანებით, როგორც არის სათბობის ხედიანი ხარჯვა, მუშაობის რესურსი, კონსტრუქციის წინა, სიჩქარე, ჩამორჩება უცხოეთის საუკეთესო ნიმუშებს. მიუხედავად ტექნიკურ დახასიათებას მიხედვით ჩვენ არ გვაკმაყოფილებს აგრეთვე ცალკეული ტიპების ტრაქტორები, კომბაინები და სხვა სასოფლო-სამეურნეო მანქანები, რომლებსაც ჩვენი მრეწველობა უშვებს.

მაგალითად, სათბობი დაწვითი ტრაქტორი „მელარუსი“, რომელსაც 1953 წლიდან უშვებენ მიწისისა და სხვა სატრაქტორო ქარხნები, 3 ტონას იწონის, ხოლო ასეთვე ტიპის ინდუსტრიული ტრაქტორი „ფორთონ-მეიჯერი“ 1951 წლის მოდელის იწონის 2 ტონას.

„საი-150“ მარკის სატვირთო ავტომობილის, რომელსაც უშვებს სტალინის სახელობის მოსკოვის ქარხანა, 3 ტონას იწონის, ხოლო „სტუდენტის“ დიამეტრის 1954 წლის მოდელის ასეთვე კლასის ავტომობილი იწონის 1.5 ტონას.

ჩვენში ჯერ კიდევ არ არის შექმნილი ბევრი ტიპის მანქანები, რომლებიც მეტად საჭიროა სასოფლო-სამეურნეო სამუშაოში მექანიკის დასამართლებლად, ამასთანავე მათი შემუშავებაც შეუწყარავებდა ნელი ტემპით მიზიდნარობის, საავტომობილო, სატრაქტორო და სასოფლო-სამეურნეო მანქანათმშენებლობის სამინისტროს ხელმძღვანელები მეტისმეტ მოუქმელობას იჩენენ ამ საქმეში.

საავტომობილო და სატრაქტორო მრეწველობის მუშაობაში მოკლე ვადაში უნდა აღმოვჩინოთ ჩამორჩენა ტექნიკის დარგში და მისივე ჩვენი ქვეყანას ახალი, უფრო თანამედროვე ტიპის ავტომობილები, ტრაქტორები და საწვავები. ამასთან განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს დიზელის უფრო გამოყენებას, ავტომობილების გაუმჯობესებას და მსუბუქი და სატვირთო მანქანების მოტორთა ეკონომიკურობას, ონდა შექმნათ ახალი მოტორი ტრაქტორების სატვირთო მრეწველობისა და მშენებლობისათვის, აგრეთვე შევიქმნათ პრაქტიკული და საექსპლუატაციო მოხერხებული ავტომობილები და მოვაყაროთ მათი მასობრივი წარმოება.

დიდი ამოცანები დასახულია სატრაქტორო მანქანების მუშაობაში წინაშე. ნაკლებად ეკონომიური ორთქლმავლები უნდა შეიცვალოს თბომავლებითა და ელექტრომავლებით. ჩვენ გვაქვს თბომავლები და ელექტრომავლების შემუშავების კონსტრუქციები, მაგრამ მათი წარმოება ნელა მიმდინარეობს. ამ საქმეში უნდა მივიღოთ მთელი რიგი სერიოზული ღონისძიებანი და, გარდა ამისა, შევუდგარ ვახტურბინმავლების მუშაობას.

რადგან ქვანახშირის, მადნისა და საშენი მასალების და წესით ამოღების სამუშაოთა განვითარება ეკონომიური მუშაობის უზრუნველყოფის, საჭიროა დიდი წარმატების მანქანები შევიქმნათ ასეთ სამუშაოთა მექანიკისათვის. ჩვენ გვესაჭიროება მძლავრი, დიდსიჩქარის ექსპლუატაციის, გვესაჭიროება 40-50 ტონა ტვირთწონის თვისებების ავტომობილები, 60-90 ტონა ტვირთწონის ლემკარები.

საჭიროა ცალკე შევიქმნათ იმის, თუ რა მდგომარეობაშია ახალი ტექნიკის შემუშავება და დანერგვა მანქანათმშენებლობისა და ხელსაწყოთმშენებლობის სამინისტროს (მინისტრი ახ. პარზინი) სისტემაში.

ამ სამინისტროს საწარმოები დაწვითი ბევრ მოძველებულ მანქანას, ხელსაწყოს და აღმდგმ არ უშვებენ ბევრ თანამედროვე ბოლშევიკურ, საფეიქრო, ტრიკორტეჯის, ფუნსიკის მანქანასა და ქიმიური და კვების მრეწველობის მოწყობილობას.

ჩვენს მოვალეობა და გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკაში უკვე უშვებენ უმაღლესი დახეობა, რომელითა წარმადობა ერთნაირეაჯერ აღემატება მათიანი დახეობის წარმადობას, ხოლო ჩვენში ლემდ არც კი დაუწყიათ ასეთი დახეობის კონსტრუქცია.

საზღვარგარეთ ფართოდ იყენებენ მამბელოს განუწყვეტელი სათითბელო აგრეგატებს, რაც დაახლოებით ერთობლად ადვილეს წარმადობს და აუმაღლებს ქსოვილობის ხარისხს. ჩვენში ლემდ ამზადებენ ქსოვილობის გამოსაზამ მამბელოს მამბელოს.

რატომ ასე ძლიერ შეუწყვარდა მნიშვნელოვნობისა და ხელსაწყოთმშენებლობის სამინისტროს ჩამორჩენილი ტექნიკა აღბათ მივხედოთ, რომ მოძველებული ნიმუშების გამოყენება უფრო იოლია, ვიდრე აღმდგმობის შეიძლება. ახალ ნაწარმთა გამოყენებაც ვადასვლა, ტექნიკოლოგიური პროცესის გარდაქმნა მოითხოვს დიდ მუშაობას, სიმძლავრე ვადასვლას. აქ, შესაძლებელია, უსიხეობა შევამოხვევს. ყველას როლი მიუძღვნას ასეთი მუშაობა. როგორც ჩანს, იგი არ მოსწონს მინისტრს ახ. პარზინსაც, რომელმაც აღბათ დაკარგა ტექნიკური ბოლიტივის უზუსტებობა, შეეჩინა წინააღმდეგობა და ამისათვის პერსპექტივით სახელმწიფოს ინტერესებს.

იმის შემდგომ პერიოდში ჩვენი პარტიის ცენტრალური კომიტეტი და მთავრობა დიდ ყურადღებას აქცევენ რადიოტექნიკური მრეწველობის განვითარებას. მრეწველობის ეს დარგი და სამეცნიერო დაწესებულებები, რომლებიც რადიოტექნიკისა და რადიო მუშაობის მნიშვნელოვან განმტკიცებელსა და ახალ მუშაობებს, რადიოტექნიკური კადრები ჰყავთ. რადიოტექნიკური მრეწველობის პროდუქციის საერთო გამოშვება უკანასკნელი წელიწადის განმავლობაში ერთობლად და მეტად გადიდა.

მაგრამ მრეწველობის ეს დარგი მაინც ჩამორჩება ვადა-შირგამბელობის ისეთი პერსპექტიული სამუშაოების წარმოებისათვის, როგორც არის მრავალხარხანი რადიოლოგიური ხანები, ფოტოტექნოლოგიის აპარატები და რადიოლოგიური ხელსაწყოები, მკერვა-მარტობის რადიოლოგიისა და ახალი რადიოტექნიკური მასალების ავტომატიზებული წარმოების ტექნიკოლოგია, ლემ-

დე რადიოაპარატურის წარმოებაში ფართოდ არ არის გამოყენებული ბეჭდვითი სქემები. რადიოტექნიკური მრეწველობის სამინისტრომ უფრო სწრაფად უნდა გააქვას ეს საკითხები.

იმისათვის, რომ გამოთქმან სულ უფრო მეტი ახალი მანქანები, გააუმჯობესონ მანქანების ხარისხი და შეამცირონ თვითღირებულება, მანქანათმშენებლობა გე-სუქმებულ უნდა ავტომატიზაციის თავეთი წარმოების ტექნიკოლოგია, დანერგონ წარმოებაში თანამედროვე მეცნიერებისა და ტექნიკის მიღწევები. ასეთი მიღწევები ცოტაა როდია, მაგრამ ისინი ნელა და ცუდად იმერგება.

სამკვლეო წარმოების დარგში საზღვარგარეთ სულ უფრო ვრცელდება სამკვლეო ნამზადის გაყვება მექანიკური სპეცი და საკვრავი წინეხებით. როცა ტექნიკისათვის ორთქლმავლის სატვირთო ურთობის ნაცვლად გამოიყენებენ მექანიკურ საკვრავ წინეხებს, რომლებსაც აქვთ ელექტროგაბურება, შემდგომი მექანიკური დამუშავება მკორდება 2-3-ჯერ, ლითონის ხარჯვა — 30-50 პროცენტით და შესაბამისად მკორდება შრომა-რეჟიმისა და ჯანდასრულების მათი პროდუქციის მეთოდი წარმატებით გამოყენებულია სტალინგრადის სატრაქტორო ქარხანაში.

ავტომატიზაციის მრეწველობაში მექანიკური საკვრავი წინეხების გამოყენება სამუშაოს მოცულობას არც მხოლოდ ერთნაირეაჯერ აღმდგმობს, მნიშვნელოვანდ შეცვალავს ლითონის ხარჯვა, საჭიროა გადამტარი დაენერგოს ეს მეთოდი სამკვლეო წარმოებაში, რისთვისაც ჩარხმშენებლობისა და საინსტრუმენტო მრეწველობის სამინისტრომ (მინისტრი ახ. კოსტოუსკოვი) უნდა დააპაროს საჭირო მექანიკური საკვრავი და საკვრავი წინეხების დამზადება.

სამკვლეო, აგრეთვე სამშენებლო სამუშაოებში ახალი ტექნიკისა და მოწინავე ტექნიკოლოგიის სწრაფად დანერგვა შექმნის უდიდეს შესაძლებლობებს პროდუქციის გამოშვების გადიდებასა და მისი თვითღირებულების შემცირებისათვის. ყველა მანქანათმშენებლობის სამინისტროს უნდა შეეცადოს ამოცანა გამოიყენონ ეს შესაძლებლობა. ამასთან ხანდახან უნდა აღინიშნოს, რომ მზინად მათი ცოტა რამ არის საჭირო, რათა შესაძლებლობა სინამდვილე იქცეს და დიდი ეკონომიური ეფექტი მიიღოს.

ახალი ტექნიკის დანერგვას დიდი მნიშვნელობა აქვს მეტალურგიული მრეწველობისათვის. მრეწველობის ამ დარგს მოუპოვებია ყველა საჭირო პირდაპირი ცხოვრების უზრუნველყოფის უზრუნველყოფისათვის. მეტალურგიისათვის უნდა შეეცადოს უზრუნველყოს მისი საჭიროებისა და მისი მრეწველობის მდგომარეობის გაუმჯობესება და ამოქმედოს ლემდ გამოუყენებელი დიდი რეზერვები.

საჭიროა, მაგალითად, ფართოდ გამოიყენონ მაგნიტოტრაქციის კომბინატის ბრძმელების სააქტივო დადებითი გამოცდილება. ამ კომბინატის კოლექტორმა მთელ რიგ პროდუქტულ ღონისძიებათა გზით 10-15 პროცენტით გააძლიერა მისი მუშაობის წარმატება, 8-10 პროცენტით შეამცირა კოქსის ხარჯვა და მნიშვნელოვნად გააიაფა თუქის წარმოება.

ჩვენი მეტალურგები სათანადო ყურადღებას არ აქცევენ მუშის მანდების გამოყენებისა და გაძლიერების საკითხებს. მაგალითად, კიოვიორობის რკინის მადნის აუზში იმის გამო, რომ მადნის გაძლიერებას არ აწარმოებენ, ყოველ წელში რჩება წიაღის და იკარგება 3 მილიონ ტონამდე მადანი, რომელიც შეიცავს 46 პროცენტზე ნაკლებ რკინას, აგრეთვე არ იყენებენ რკინოვან ვარკაცებს, რომლებიც შეიცავენ 37 პროცენტამდე რკინას.

შავი მეტალურგიის სამინისტროს ხელმძღვანელებს, როგორც ჩანს, გვიჩანს, რომ რაი ჩვენს ქვეყანას რკინის მიღებაში მადნის დიდი მარაგი აქვს, საჭირო არ არის თავი შევიწყოთ მათი მადნის დამუშავებით, რომელიც 40-45 პროცენტ რკინას შეიცავს. ამავე დროს ცნობილია, რომ დასავლეთ ევროპის მდინე ქვეყანა იყენებს მადანს, რომელიც 27-33 პროცენტ რკინას შეიცავს.

არ შეიძლება, ამხანაგებო, ასე მდღანეველურად გეყურობოდ ჩვენს მდინეობს სიმდიდრეს. მეტალურგიული მრეწველობის ხელმძღვანელებს უკეთ უნდა გამოიყენონ მადნის მარაგი, უფრო ფართოდ უნდა გააიარონ მათი გაძლიერება მოწინავე ტექნიკის გამოყენების საფუძველზე.

საჭიროა დიდი შესაძლებლობა მოგვეპოვება ფოლადის წარმოებაში. ცნობილია, რომ ფოლადის გამოღობის გაძლიერების მძლავრი რეზერვია ფოლადის მადნის პროცენტის ინტენსივობა ენაგება გამოყენების გზით. ქარხანა „ზაპორიჯსკა“ გამოიყენა ენაგებალი მნიშვნელოვანდ შეამცირა მადნის ხანგარბობა და ორი წლის განმავლობაში ახალი მარტინის ლუმების აუზში შეიქმნა 20 პროცენტით გაძლიერებული ფოლადის გამოშვება. ენაგებალი გამოყენება მუშაობის მოცულობაში მოქმედ მარტინის ლუმებით ვადაილოთ ფოლადის გამოშვება წიაღისადა რამდენიმე მილიონ ტონით.

ლითონის მნიშვნელოვანი ეკონომია შევიძლია მივიღოთ, თუ შევიძლია ნავლის უფრო რაციონალური პროდუქციის წარმოება.

ამს წინათ „პრაგაში“ გამოიქვეყნა ინჟინერ ლოკინის საინტერესო სტატია ახალ სახეობათა ნავლის წარმოების განვითარების შესახებ, რომელშიც ავტორი წერს, რომ, მაგალითად, ორტესებში კოქსისა და კოქსების გაუმჯობესების შეიძლება მათი წონის შემცირება ისე, რომ არ შევიძლებს სიმეცნიერე. ხოლო ლითონის სხენებულ პროდუქტის წონის შემცირება, ვთქვამ, 10 პროცენტით უფრო იმის, რომ დამატებით გამოვიღოთ დაახლოებით 11 პროცენტით ფოლადის, რომელიც მათ წარმოების ხმარდება. ქარხანა „პრაგა-სტალს“ და ნოვი ტაგლის მეტალურგიული ქარხანაში ვადაილოთ მრეწველობის ორტესებში კოქსისა და შევარების საცდელი ვადაილოთ დადასტურა იმის რეალური შესაძლებლობა, რომ ორტესებში კოქსის დაშვადების ფოლადის ხარჯვა შევიძლია 10-12 პროცენტით და შევარების დამზადებისათვის — 8-10 პროცენტით. შევარება ინჟინერი ლოკინის ამ სტატიაში წერს, რომ ამჟამად არის რეალური შესაძლებლობა თითქმის 15-25 პროცენტით ფოლადის დანახოვან ნავლის ყველაზე თანამედროვე პროდუქტების დასამზადებელი ახალი მოწყობილობის დამზადებას.

შავი მეტალურგიის სამინისტროსა და მძიმე მანქანათმშენებლობის სამინისტროს მოვალეობა განიხილონ ინჟინერ ლოკინის სტატიაში ჩამოყალიბებული წინა-

(გაგრძელება მე-3 გვერდზე).

II. ტექნიკური პროგრესისათვის

ჩარხებისა, რომლებსაც უცხოეთის მთელი რიგი ფორმები უშვებენ.

უცხოეთის ჩარხმშენებელი ფორმების უმრავლესობა უკვე სამი-ოთხი წელიწადია, რაც მომხმარებლებს აწევის უნივერსალურ სახარტობ-ხარხანებში ჩარხების პირობადადუბი მოწყობილობით, რაც ჩარხების წარმადობას ორჯერ-ოთხჯერ ადიდებს. ხოლო ჩვენი ცნობილი ქარხანა „კრასნი პროლეტარი“ მხოლოდ აპირებს ასეთი ჩარხების გამოშვებას.

ჩვენი ჩარხმშენებლები არ უშვებენ მრეწველობისათვის საჭირო მთელი რიგი საშემო და სამწვინო-საწინეხი მანქანების ტიპებს, რის გამოც ფერხდება ნამზადებისა და დეტალების წარმოების ახალი პროგრესული მეთოდების დანერგვა.

მძიმე მანქანათმშენებლობის სამინისტრო ჩამორჩება სამკვლეო-საწვრავი მოწყობილობის, განსაკუთრებით მძლავრი პირობადადუბი წინეხების წარმოებაში. სამინისტრო ვალდებულია უახლოეს წლებში აღმოვჩინოს ჩამორჩენა ამ განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი მოწყობილობის წარმოებაში.

მძიმე მრეწველობაში შავი და ფერადი მეტალურგია უნდა უზრუნველყოს დიდი წარმატების ავტომატიზებული სალონი დაგებით და პირველ რიგში თხელი ფურცლის სალონი დაგებით განუწყვეტელი გლანეო-სათვის.

დიდი ამოცანებია დასახული ენერგეტიკული მანქანათმშენებლობის მუშაობაში წინაშე. იმის შემდგომ წლებში ჩვენ ავითრებთ ახალი ენერგეტიკული მოწყობილობის წარმოება ორთქლის მათალი პარამეტრებით, რაც შესაძლებელს ხდის შევამციროთ სათბობის ხარჯი ელექტროენერჯის დაახლოებით 10 პროცენტით.

ჩვენ ეს მიგვაჩნდა და მიგვაჩნდა დიდ მიღწევად, მაგრამ ამჟამად ვეღარ დავეყვარებოდნენ იმ ენერგეტიკული მოწყობილობის ეკონომიური მანქანებში, რომელსაც ჩვენ ვუშვებთ. ამ ცოტა ხნის წინათ მთავრობამ მიიღო მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილება ენერგეტიკული მანქანათმშენებლობის შემდგომი განვითარების შესახებ: ორთქლის მათალი და წყალბალი პარამეტრებით ორთქლის ტურბინების გამოშვების, 200 ათასი კილოვატი სიმძლავრის ახალი ორთქლის ტურბინების შექმნისა და 300 ათასი კილოვატი სიმძლავრის ორთქლის ტურბინის დაპროექტების შესახებ.

უკანასკნელი წლებში სულ უფრო მეტი მნიშვნელობა ენიჭება სახალხო მეურნეობის გაზის ტურბინების გამოყენების სტაციონარულ და სატრანსპორტო დანადგარებში, აგრეთვე გაზთმშენებლობაში. გაზის ტურბინების ნაკლები გამართება და წონა აქვთ, ისინი მოითხოვს ერთობლად ნაკლებ სახალხო, ვიდრე იმავე სიმძლავრის ორთქლის ტურბინის დანადგარები. მთავრობამ მიიღო ტექნიკის ამ დარგში სამუშაოთა ფართოდ გაშლის ღონისძიებანი.

მთველმეტროსადგურებისა და პირობადადუბისადგურების მშენებლობის უდიდესმა პროგრამამ, რომელიც ჩვენს ქვეყანაში სრულდება, ელექტრომანქანათმშენებლობის მუშაობა დიდი ამოცანები დასამ. ელექტროტექნიკური მრეწველობის სამინისტროს ქარხნებმა ვარკაცები წარმატებულად მოიპოვეს ამ ამოცანების გადაჭრაში.

1946 წელს ლენინგრადის ქარხანა „ელექტროსილაში“ ააგეს 100 ათასი კილოვატი სიმძლავრის პირველი ტრანზიორტორი წყალბადის გაყვებით, ხოლო 1952 წელს — 150 ათასი კილოვატი სიმძლავრის ტრანზიორტორი აგრეთვე წყალბადის გაყვებით. ეს ქარხანა კუბიანების პირობადადუბისადგურებისათვის უშვებს 105 ათასი კილოვატი სიმძლავრის უნიკალურ პირობადადუბისადგურებს და შეიქმნა 200-250 ათასი კილოვატი სიმძლავრის პირობადადუბისადგურების დამუშავებას. ელექტროაპარატურის ქარხნები წარმატებით ვუშვებენ 400 კილოვატი ძაბვის მალოვოლტანი აპარატურის წარმოებას კუბიანებისა და სხვა ელექტროაპარატურის ხარისხისათვის.

მაგრამ ელექტრომრეწველობასაც ახალი მოთხოვნები უნდა ვუყუებოდნენ. მანქანებსა და აპარატებს, რომლებსაც იგი უშვებს, ვადაიღებელი წონა და ვადაიღებელი აქვთ. მაგალითად, 400 კილოვატი ძაბვის 123.5 ათასი კილოვატამპერის სიმძლავრის ტრანსფორმატორს, რომელიც მოსკოვის სატრანსფორმატორი ქარხანამ შეიქმნა, ერთნაირეაჯერ მეტი წონა აქვს, ვიდრე ანალოგიური შედარ ტრანსფორმატორს.

60 კილოვატი სიმძლავრის მოძაივი ელექტროსადგური, რომელსაც უშვებს ერენის ელექტროქარხანა, 3 ტონას იწონის, ხოლო ასეთვე ელექტროსადგური, რომ-

მრეწველობაში შემდგომი

სოციალისტური წარმოების განუწყვეტელი ზრდა შეიძლება განხორციელდეს მხოლოდ უმაღლესი ტექნიკის ბაზაზე, განუწყვეტელი ტექნიკური პროგრესის პირობით. ჩვენი პარტია მუდამ პროგრესისათვის მნიშვნელობას ანიჭებს სახალხო მეურნეობაში მოწინავე ტექნიკის დანერგვის საკითხებს. ამ დიდ და მნიშვნელოვან საქმეში ომის შემდგომ პერიოდში მიღწეულია თვალსაჩინო წარმატებანი.

ჩვენს მეცნიერებსა და ინჟინრებს, გამოგონებლებსა და რაციონალიზატორებს ვაუწყებდით მიპყავთ წინ შეინიერება და ტექნიკა, ქმნიან ახალ მანქანებს, მექანიზმებს, ხელსაწყოებსა და მასალებს, ვუშვებთ უფრო მეტი წარმატების ტექნოლოგიურ პროდუქტებს. მაგრამ მეცნიერებსა და ტექნიკებს ერთ ადგილზე როდი დგანან. ისინი ვითარდებიან, წინ მიდიან, და ის, რაც დღეს ახალი, მოწინავე იყო, ხვალ უკვე ძველდება ჩამორჩება ცხოვრებაში.

ჩვენი თაობის თვალწინ წარმოიშვა და მძლავრ ძალად გადაიქცა ავიაცია და რადიოტექნიკა, ხოლო ელექტროენერჯია ცხოვრების ყველა მხარეში შეაღწია. გიგანტური წარმატებანი მოიპოვა ქიმიამ, რომელმაც მარტო უკანასკნელი ათწლეულში შექმნა ასობით ახალი მასალი, რომლებიც ცვლიან ლითონს, ხეს, მატყლს, აბრეშუმს და ბევრ სხვა რამეს.

მეცნიერება და ტექნიკა ვითარდება მაღალი და ზემოდაღობის სიჩქარის, წინეხისა და ტექნიკური სულ უფრო მეტი დაუღლებს გზით. მეცნიერებისა და ტექნიკის განვითარების თანამედროვე მტანის მიწვევებია ატომურ ენერჯის მიღებისა და გამოყენების მეთოდების აღმოჩენა. ჩვენ ვდგავართ ახალი მეცნიერულ-ტექნიკური და სამრეწველო რევოლუციის წინაშე, რომელიც თავისი მნიშვნელობით დიდად სუპერობს სამრეწველო რევოლუციას, რომელიც დაკავშირებული იყო ორთქლისა და ელექტროენერჯის გამოყენებასთან.

ჩვენს ქვეყანაში ხორციელდება მრეწველობის, ტრანსპორტის, მეცნიერებისა და სოფლის მეურნეობის განუწყვეტელი ტექნიკური გაუმჯობესება, წარმოებაში მრეწველობის ტექნიკური ტექნიკური, რადიოტექნიკური, ინერჯისა და სხვა უახლესი ტექნიკური მიღწევები. ელექტროენერჯი და სხვა უახლესი ტექნიკური მიღწევები.

ამასთან ერთად ტექნიკური პროგრ

ბრენველოვს შებენი ალაპოლოვს, გავნიკური პროგრესისა და ნარკოზის ორგანიზაციის გაუმჯობესების ამოცანების შესახებ

ახსნავ ნ. ა. ბუღინის მოხსენება სსკპოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პლენუმზე 1955 წლის 4 ივლისს

(გაგრძელება)

დადებითი და მოახსენონ ცენტრალური კომიტეტისა და მთავრობის, რა ღონისძიებები მიღებული მათი განხორციელებისათვის.

უნდა ითქვას, რომ შავი მეტალურგიის სამინისტრო და ლითონის მომწარმებელი საფრთხილი სამინისტროც კი სუსტად იბრძვიან ამისათვის, რომ დანერგონ წარმოებაში ნავალინის ეკონომიური პროდუქტები. არსებულ წესი პროდუქციის გამოშვების დავალებას და აღრიცხვისა მხოლოდ წონის მიხედვით არ აძლევს სტიმულს მეტალურგებს აწარმოონ ნავალინის ახალი ეკონომიური პროდუქტები. მომწარმებელი სამინისტროები, ერთობ საშვენიერად სამინისტროები არ არიან დინტერესებულნი ნავალინის რაციონალური პროდუქციის მიღებაში, იბრძვიან რომ კონსტრუქციების დამზადება და მათი მონტაჟი იგეგმება და ნახალაურდება აგრეთვე ტრანსპორტირების მიხედვით, ისე ღვი რაც უფრო მეტია ნავალინის წონა, მით უფრო მიმდინარე კონსტრუქცია, მანქანაში, მით უფრო „ნელსაყრელია“ იგი მათთვის.

ამ საკითხს დიდი სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობა აქვს და საჭიროა ჯეროვნად გაეფრთხილოთ იგი. უდავოა, რომ მეტალურგთა მუშაობა არ შეიძლება შეეფასოს მხოლოდ გამოშვებული პროდუქციის ტონების რაოდენობის მიხედვით; მით უფრო არ იქნება სწორი შეფასება მათი მნიშვნელობა მუშაობის შედეგით და მონტაჟის უწყვეტობის მიხედვით. მხოლოდ წონის მიხედვით.

დიდი გამოყენებული რეზერვების ფერად მეტალურგიაში, განსაკუთრებით მანქანის გაძლიერების საქმეში. ჩვენს ქვეყანაში არის დაქვანული სპილენძის მინის დიდი მარაგი, რომლის გადამამუშავება პრაქტიკულია არ წარმოებს. ჯერ კიდევ 1932 წელს პროდუქტმა მოსკოვიში შეიქმნა და გამოცდა დადებითი მადონის გადამამუშავების კომბინირებული მეთოდი. ამ მეთოდს გამოყენება საშუალებას გვაძლევს სპილენძის ამოღება დაქვანული მანქანისა და გაიყვანოს 60-დან 90 პროცენტამდე. მაგრამ ფერად მეტალურგიის სამინისტრომ დიდხანს ვერ დაინერგა ეს მეთოდი წარმოებაში, მაშინ როცა ამერიკის შეერთებული შტატებში იგი თაბოლოდ არის გამოყენებული. (გამოცეცხვება დარბაზში).

ფერად მეტალურგიაში ჯერ კიდევ ცოტად ინერგება ახლებად. თუმცა ცდები გაგრძელდა, რომ მისი გამოყენება 70 პროცენტით ადიდდეს ლითონის წარმადობას და 25 პროცენტით ამცირდეს კოქსის ხარჯებს.

დიდი ამოცანები დგას ნავთობის მრეწველობის მუშაობაში. მინერალური მთავარი ნაწილია გამოიყენოს თანამედროვე მეთოდები ტექნიკა და ახალი ტექნოლოგია და გააძლიეროს ბურჟუაზიის სისწრაფე, გააძლიეროს ქარბოლიტის წარმადობა. უზრუნველყონ ნავთობის უფრო სრულად ამოღება წიაღიდან.

ნავთობის მრეწველობის სამინისტრო სუსტად იყენებს ახალ ტექნიკას გადამამუშავებელი ნავთობიდან გამეფრთხილ ნავთობპროდუქტების გამოსაყოფად, თუ ფართოდ დაინერგავთ მრეწველობაში უკვე ათვისებული მანქანის დანიშნული ნავთობის მეთოდებს, გამეფრთხილ ნავთობპროდუქტების გამოსავალი შეიძლება მნიშვნელოვნად გაიზარდოს.

ქიმიური მრეწველობაში ნელა ეფუძვლება მალაკონ-ცენტრირებული მინერალური სასაბურთაო და მინერალურ სუბსტანციებს წარმოებას, მცირეა შსამქიმიკატების ასარტიკული. უკლები იყენებენ ბუნებრივ და ნავთობის გაზებს, რომლებიც მრეწველობის ძირითადი საწვავი უნდა იყოს. უნდა გახდეს სინთეზური კაუჩუკის, ხელოვნური ბოქსის, მრეწველობის საშუალებათა და სხვა პროდუქტების წარმოებისათვის. ქიმიური მრეწველობის სამინისტროს უნდა უზრუნველყოს სახალხო მეურნეობის სპეციალური კაუჩუკების, პლასტიკების მასების, საღებავების, ლაქებისა და საღებავების ახალი ასარტიკული.

ქიმიკატების მრეწველობაში შეიქმნა, ინჟინერთა, ტექნიკოსთა და გამოგონებელთა მათხები საკმარისი არ არის კონცენტრირებული იმაზე, რომ გამოიწვიონ დაპროექტონ და დაინერგონ ქიმიკატების სახალხოების და მუშაობის ასახო, უფრო ეფუძვლება მეთოდებს, განაერთიონ და გააუმჯობესონ ჰიდრალიტური წესით ქიმიკატების მიწისქვეშა ამოღების ახალი ტექნოლოგია. საჭიროა განსაკუთრებული ყურადღება მიექცეს ახალ მანქანებისა და მექანიზმების გაშვების შექმნას აქტიურად სამუშაოთა კომპლექსური განახლების განხორციელებისათვის, მექანიკის სახეობებისა შეიქმნა შეიქმნა საბოლოო გვირაბების გასაყვანად, აგრეთვე ახალ მანქანათა ბოგების შექმნას მოსამზადებელი გვირაბებისათვის. ქიმიკატების მრეწველობის მუშაობის უფრო გამომწვევად ქიმიკატების დამუშავების ტექნიკური უწყვეტი წესები, შექმნა ამ მიზნით ახალი, მეტი წარმადობის საბოლოო მანქანები.

ჩვენი საშენობელი ინდუსტრიის შესახებ. პარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და მინისტრთა საბჭოს მიზნობით უკანასკნელ დროს განხორციელდა მთელი რიგი ღონისძიებები თანამედროვე ეფექტიანი საშენობის მასალებისა და პირველ რიგში იმ ასაწყობის რკინიგზების კონსტრუქციებისა და დეტალების წარმოების გაფართოებისათვის, რომლებსაც გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვთ მექანიკის გამოყენების, მშენებლობის დაქირებისა და გათავისუფლებისათვის. შარშან ასაწყობის რკინიგზის წარმოება თითქმის ერთნაირეაჯერად გადიდა 1953 წლიდან შედარებით და აყვანიდა 3 მილიონ კუბმეტრამდე, მაგრამ ეს სრულადაც არ არის საკმარისი. არსებითად გააძლიერდა მხოლოდ პირველი ნაბიჯი. საჭიროა უახლოეს სამ წელიწადში გაიძლიეროს რკინიგზის კონსტრუქციებისა და დეტალების წარმოებისათვის, რომლებსაც გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვთ მექანიკის გამოყენების, მშენებლობის დაქირებისა და გათავისუფლებისათვის. ასაწყობის რკინიგზის კონსტრუქციებისა და დეტალების წარმოებისათვის ქარხნებისა და პოლიგონების მშენებლობის დაქირებისა.

პარტიის XIX ყრილობის დირექტივებში ხუთწლიანი გეგმის შესახებ გათვალისწინებულია საწარმოო პროდუქტების ავტომატიზაციის საშუალებით ფართოდ განვიხარებოთ მრეწველობის ყველა დარგში.

იმის შემთხვევაში წლებში მრეწველობის მთელ რიგ დარგებში მიღებული ერთგვარი წარმატებანი საწარმოო პროდუქტების ავტომატიზაციის საქმეში.

გავალით, შავ მეტალურგიაში საბრძოლველ და მარტინის ლუმენის ავტომატიზაციაში მათი წარმადობის გადიდა 7-10 პროცენტით და უზრუნველყო საბინების მომწარმებელს 3 პროცენტი. მაგნიტოგრაფიის კომბინატის გამოცდილება ცხადყოფს, რომ სარტსალა-ნაი დაგების ავტომატიზაცია მათს წარმადობას ადიდებს 15-20 პროცენტით, ამცირებს ელექტროენერჯის ხარჯებს და მნიშვნელოვნად აისუფლებს მუშათა შრომას.

მაგრამ საწარმოო პროდუქტების ავტომატიზაციის ტემპს საკმარის ვერ მივიჩნევთ. ზოგიერთი სამინისტრო ჯერ კიდევ უთანადოდ არ აფასებს ავტომატიზაციის და ჯეროვან სურათებს არ აქცევს მას. ეს ჩანს, მაგალითად, იმით, რომ ცდილობენ ავტომატიზაციის

რატურა მართლიდენ შეუერთონ არსებულ, ხშირად ამისათვის მოუმაგრებელი მოწყობილობას, რაც მხოლოდ მცირე ეფექტს იძლევა.

საწარმოო პროდუქტების ავტომატიზაციაში ჩამორჩენა იმითაც ახსნება, რომ მანქანათმშენებლობისა და ხელსაწყოთმშენებლობის და რადიოტექნიკური მრეწველობის სამინისტროები ჯერ კიდევ სუსტად მუშაობენ ახალი მრეწველობის აპარატურისა და ხელსაწყოების შემუშავებასა და წარმოებაზე.

საერთოდ უნდა ითქვას, რომ ხელსაწყოთმშენებლობა ჩვენი ეფრთხილი და ადვილად სახალხო მეურნეობის ბევრი დარგის შემდგომი განვითარებისა. იგი დაქსაქსულია რამდენიმე სამინისტროში. ხელსაწყოების დამზადების ტექნოლოგია ხშირად ჩამორჩენილია ყოველივე ამან მს გამოიყვია, რომ ჩვენში საკმაო რაოდენობით არ უშვებენ ხელსაწყოებს. ნელა მუშავდება და ინერგება ხელსაწყოები, რომლებიც დამატებულია ელექტრონიკის, რადიოტექნიკის, გამოანგარიშებითი ტექნიკისა და სხვ. უკანასკნელ მიღწევებში, საჭიროა მთელ ვადაში და სერიაზულად გამოსწორდეს ეს საქმე.

ნაკლოვანებები ახალი ტექნიკისა და მოწინავე ტექნოლოგიის დანერგვის საქმეში, აგრეთვე დიდი გამოყენებული რეზერვების საკითხი, ხშირად მუშავდება, კერძო და მსხრუტე მრეწველობაში.

ამის დასადასტურებლად შევიხები ბამბულის მრეწველობას.

შრომის ნაყოფიერება ამ დარგში მეტად ნელა იზრდება. მაგალითად, საქსოვ წარმოებაში იგი 1954 წელს 1940 წელთან შედარებით გაიზარდა მხოლოდ 15 პროცენტით. თუმცა ქსოვილების წლიური გამომშვავება ბამბულის მრეწველობაში დასაქმებულ ერთ მუშაზე ჩვენში კიდევაც სკარბობს გამოამუშავებს ისეთ ქვეყნებში, როგორც არიან ინგლისი, იტალია, ჩეხოსლოვაკია, პოლონეთი, რომლებსაც ბამბულის განვითარებული მრეწველობა აქვთ, მაგრამ ამერიკის შეერთებულ შტატებშია შედარებით იგი მნიშვნელოვნად ნაკლებია.

რა არის ამის მიზეზი? უწინარეს ყოვლისა — საქსოვი წარმოების ტექნიკური ჩამორჩენილობა. ამერიკის შეერთებულ შტატებში ბამბულის მრეწველობის საფეიქრო წარმოებაში თითქმის მთლიანად დახვავა-ავტომატებს იყენებენ, ჩვენში კი ამ დახვავი საქსოვი დახვავა-ავტომატები მათი საერთო რაოდენობის მხოლოდ 3 პროცენტს შეადგენენ.

აი სხვა ფაქტები. ამას წინათ ჩვენი მუშაობის ჯგუფი იყო იტალიისა და საფრანგეთში, სადაც ისინი ცვაზობდნენ მუშებზე მრეწველობის მუშაობას. იტალიაში მათი ყურადღება მიექცია ხელოვნური მატყლის ან ნატურალური მატყლის თუ აბრეშუბთან მისი ნარევისაგან დამზადებულმა ქსოვილებმა. ამ ქსოვილებს ძალიან კარგი შესაბუნებობა აქვთ და სიაფის გამო დიდი გასავალი აქვთ მოსახლეობაში. ხელოვნური მატყლის ქარხნების დათავისუფლების გამოიყენება, რომ შეინდა შალის ქსოვილების გარდა, იტალიაში შალისებრი ქსოვილებს აზხადებენ კაზინოსაგან; აბსალთისისაგან, აგრეთვე ჩვეულებრივი ლარწისაგან. ლურწისაგან აბსალტებს ორი სახეობის ბოქსის: მქარას — შალისებრი ქსოვილების დასამზადებლად და მარწისაგან, რომელიც ხმარდება ხელოვნური აბრეშუმის გამოამუშავებას. ამ ხელოვნურ ბოქსს აქვს მატყლის თვისებები: სიმსუბუქე, სინაზე და თითქმის ისეთივეა, როგორც ნატურალური მატყლი, ამასთან ნართა და ნაწარმს ჩრჩილი ვერ აუტყვის.

რითგან და ქსოვანი ყურადღების დიხობა საამქროებში ტექნოლოგიის რევიზიისა და პარტის ტენიანობის ავტომატიზაციაში, მამბის ბოქსის გულდასმით გაყვინდა გარეშე მინარევისაგან, ნართის გატარება ძახვის წინ სპეციალურ საავრცლებში, იმისათვის, რომ იგი თანამართ გახდეს, რაც განსაკუთრებით საჭიროა, რომ ალკევიტის ზოლიანობა გამოიყენოს დროს. ფართოდ განვითარებულია საბაბვი წარმოება. ნართის თითქმის 100 პროცენტი მრავალნარტიან იძახება, რის შედეგად ქსოვილი უფრო მაგარია, ნაკლებად ეშუქება და უკანტის შესაბუნებობა აქვს.

ტექნიკური წარმოებაში იყენებენ წუთში 1.200 ბრუნის საწარმობის ინტელსტრ რამულტრალბებს, ჩვენი წარმოების ნანქანებს კი წუთში 650 ბრუნე აქვთ.

პარტის საქალაქო სასალოს დათავისუფლების ჩვენმა მუშაობმა ყურადღება მიექცია იმას, რომ დაკლული პირტყვის გასატყავებლად იყენებდნენ ელექტრონიკის სპეციალური მათელის სამარჯვებით, რაც ტყავს იცავს გაწირვისაგან, ტყავზე არ ტოვებს ხორცისა და ქონის ნაწილებს და ადიდებს ხორცის გამოსავალს.

ამხანაგობა მრეწველობის ყველა დარგში ახალი ტექნიკის დანერგვათთან ერთად ყოველი ღონისძიებით უნდა გაუმჯობესდეს ჩვენი საწარმოებში არსებული ტექნიკის გამოყენება. ცალკეული ქარხნების მუშაობის გამოცდილება ცხადყოფს, რომ არსებული მოწყობილობის მოდერნიზაციით მისი წარმადობა შეიძლება ერთნახევარჯერ-ორჯერ გადიდდეს.

მაგრამ მანქანათმშენებლობის და განსაკუთრებით ჩარხმშენებლობის უკლები რეზერვები ახსნება და მუშაობის მოდერნიზაციისათვის; მათ არ შეუძლებიათ ტიპური პროექტების, ამ მოწყვეთი ტიპური კვანძების, დეტალებისა და ავტომატიკის გამოშვება ამ მიზნისათვის. არნიშულ მუშაობას არ უზრუნველყოფენ საჭირო სახარბობითა და მასალებით.

საჭიროა მივიღოთ ყველა ღონისძიება, რათა განუწყვეტლოდ გაეძლიერდეს მოწყვეთი მოწყობილობის წარმოება და მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდეს პროდუქციის გამოშვება არსებულ საწარმოო ფართობებზე.

რა მიზეზები იწვევს სერიულად ნაკლოვანებებს ახალი ტექნიკის დანერგვის დარგში და არსებული დიდი რეზერვების სუსტად გამოყენებას მრეწველობაში?

ზოგიერთმა ამხანაგმა გადამყვანა, რომ რაი ჩვენი მრეწველობა განუწყვეტლოდ და სრულად ვითარდება, რაი მან დარსებულად გაუძლიეროს ომის დროის მიმე გამოცდას, შეიძლება აღარ მოგვეთხოვება განსაკუთრებული ღონისძიებები და შრომა, რათა უზრუნველყოფით ჩვენი წამყვანი მდგომარეობა მსოფლიო ტექნიკურ პროგრესში. ამგვარი მსჯელობის უსაფუძვლად და მანქანების ცხადია. ჩვენს ბოლშევეტერ ენაზე ამას უწოდებენ ყუირობა და მინდობილი. საქმისათვის სახელმწიფოს წინაშე პასუხისმგებლობის გრძობის დეკარგა.

ჩვენ არ შევიძლია, უფლებს არა გვაქვს დათვიფყოთ, რომ ტექნიკა კაპიტალისტურ ქვეყნებში ერთ აღვილზე არ დგას არამედ გამალებული შეიარაღების, კონსერვაციის და მქსინაზური მოგებისად კაპიტ-

ლისტების მისწრაფების გაუღენით იგი მთელ რიგ დარგებში წინ წავიდა.

ჩვენი ამოცანა ის არის, რომ გამოვიყენოთ ჩვენი წყობილობის უპირატესობანი და გადავქარბოთ უცხოეთის მეცნიერებისა და ტექნიკის მიღწევებს.

მოწინავე ტექნიკის არადამაყაფილონელი დანერგვის ერთ-ერთი მიზეზია ის, რომ სამინისტროები სუსტად ხელმძღვანელობენ მუშაობას ახალი მანქანების, მექანიზმების, ხელსაწყოებისა და აპარატურის ათვისებისათვის, ახალ სახეობათა მასალებისა და პროგრესული ტექნოლოგიის შექმნისათვის.

ზოგიერთი სამინისტროსა და საწარმოს ხელმძღვანელები ჯეროვნად არ აფასებენ წარმოებაში, საჭარხნო-ლაბორატორიებისა და საკონსტრუქტორული ბიუროებში ტექნოლოგიურ სამსახურთა განვითარებისა და განვითარების მნიშვნელობას.

მთელ რიგ შემთხვევებში მოწინავე ტექნიკისა და ტექნოლოგიის შემუშავებისა და წარმოებაში დანერგვისას ირდევია მატერიალური დაზიანებების პრინციპით ვადაში და სერიაზულად გამოსწორდეს ეს ციბა.

მრეწველობის, მთელი სახალხო მეურნეობის წარმატებით განვითარება, ტექნიკური პროგრესის შექმნელება, თუ ამაში მონაწილეობს არ მიიღეს მეცნიერებმა, თუ არ განხორციელდა ფართო მეცნიერული მუშაობა და კვლევა.

მეცნიერების მიღწევები საბჭოთა კავშირში საყოველთაოდ ცნობილი და უდავოა. სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის მასშტაბი ჩვენს ქვეყანაში წლითწლით იზრდება. მაგრამ არ შეიძლება არ აღინიშნოს, რომ ზოგიერთი სამეცნიერო დაწესებულება და მეცნიერი თანამშრომელი არ უყავრებენ მრეწველობას და სოცლის მეურნეობის მოთხოვნებს, მუშაობს ვანეზულ და უნიშვნელო თემებზე, არიან ისეთი სამეცნიერო-საკვლევი დაწესებულებები და „მეტეორები“, რომლებიც წლობით არაფერს არ აძლევენ ჩვენს ქვეყანას.

ზოგიერთი სამეცნიერო დაწესებულების მატერიალურ-ტექნიკური მანა სუსტია. ცალკეული მეცნიერები ჩივიან, რომ საკმაო არ არის თანამედროვე ლაბორატორიული მოწყობილობა და ხელსაწყოები, რაც ხელს უშლის კვლევას.

სამეცნიერო-საკვლევი ორგანიზაციების თავმოყრა უმთავრესად მოსკოვსა და ლენინგრადში, საწარმოო მანბის დამორებით, მიზანშეწონილი და სრულიად გაუმართლებელია.

საჭიროა რაც შეიძლება მალე აღმოფხვრას აღნიშნული ნაკლოვანებანი და გაუმჯობესდეს სამეცნიერო ორგანიზაციების მუშაობა. ამისათვის საჭიროა, უწინარეს ყოვლისა, თვით სამეცნიერო-საკვლევი ინსტიტუტების ხელმძღვანელებმა და მუშაობმა კრატეულად გადასინჯონ თავიანთი მუშაობა ახალი ამოცანების მიხედვით, ხოლო სამინისტროებმა გააუმჯობესონ ხელმძღვანელობა სამეცნიერო დაწესებულებებისადმი.

სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოებში უფრო ფართოდ უნდა ჩაებათ უმაღლესი სასწავლებლები. რომც ცნობილია, ბევრი ჩვენი თვალსაჩინო მეცნიერი თავის პედაგოგიურ საქმიანობასთან ერთად ეწეოდა სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობას უმაღლესი სასწავლებლებისა და მრეწველობის ლაბორატორიებში. ახლა კი ჩვენი უმაღლესი სასწავლებლების პროფესორთა და მასწავლებელთა მეზუთედი ნაწილიც არ იღებს მონაწილეობას სახალხო მეურნეობისათვის სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოების შესრულებაში. უმაღლესი განათლების სამინისტრომ უნდა მოაწყოს ეს საქმე, ხოლო სამეცნიერო სამინისტროებმა უფრო გაძლიერდეს უნდა მისცენ დეპარტამენტი უმაღლესი სკოლის მუშაობაში.

ახალი ტექნიკის წარმატებით დანერგვას ძლიერ უშლის ხელს შეუთანხმებლობა სამეცნიერო-საკვლევი ორგანიზაციათა მუშაობაში. აკადემიის სამეცნიერო დაწესებულებანი, დარგობრივი ინსტიტუტები, უმაღლესი სასწავლებლები მოწყვეტილი არიან ერთმანეთს, რაც სრულიად შეუწყნარებელია სოციალისტური სახელმწიფოს პირობებში, სადაც ყველა შესაძლებლობა მოიპოვება ერთობლივი და შეთანხმებული მუშაობისათვის.

ჩვენს ქვეყანაში ტექნიკური პროგრესის საქმეს დიდ როლს აყენებს ის, რომ ბევრი სამინისტროსა და უწყვერის ხელმძღვანელები, სამეცნიერო დაწესებულებების, საპროექტი და საკონსტრუქტორი ბიუროების მუშაკები, საწარმოთა ხელმძღვანელები ჯეროვნად არ აფასებენ უცხოეთის მეცნიერებისა და ტექნიკის მიღწევებს. უკანასკნელი წლებში საკმაოდ არ წარმოებდა მუშაობა ყოველივე იმ უწყეთისა და მოწინავეს გამოსაყოფებით, რომ განსაკუთრებით რაც გამოყენებული სხვა ქვეყნების ტექნიკის დარგში. ამის შედეგად ზოგიერთი სამეცნიერო-საკვლევი ინსტიტუტი და საკონსტრუქ-

ტორი ორგანიზაცია ცოტად ღონის და სახარბებს რადი ხარჯავდა კვლევის მუშაობაზე და იმის შექმნაზე, რაც უკვე გამოქვეყნებულია უცხოეთის პრესაში და რასაც დიდი ზანია იყენებენ.

ჩვენი მუშაობის ერთ ნაწილი სრულიად არასწორი შეხედულება შეიქმნა უცხოეთის გამოცდილების შესწავლის შესახებ. ამ მუშაობის მიზნით, რომ უცხოეთის გამოცდილების შესწავლა მათ არ ესაჭიროებათ. სინამდვილეში ასეთი დაძაბება ყუიოხური ფრანზეთით ფარავდენ თავიანთი უმეცნიერებას.

საჭიროა დავგვიოთ ასეთი შეხედულებანი და არასწორი დაზოილებულება სხვა ქვეყნების მეცნიერებისა და ტექნიკის მიღწევათა შესწავლის საკითხებისადმი, საჭიროა მუდამ ვსწავლობდეთ ყოველივე იმ ახალს, რაც იქნება მსოფლიო მეცნიერებასა და ტექნიკაში. უნდა გაეუმჯობესდეს მეცნიერება და ტექნიკური ინფორმაცია; გაეფართოვოს კავშირითიერთობა უცხო ქვეყნების სამეცნიერო-საკვლევი დაწესებულებებსა და პროგრესულ მეცნიერებებს; გააძლიერდეს უცხოეთის ტექნიკური ლიტერატურის შექმნა და მისი განთქება სსრ კავშირში; გაეუმჯობესდეს ტექნიკური ინფორმაციის სამსახურთა მუშაობა სამინისტროებისა და საწარმოებში, მოეაწიროთ მოწინავე გამოცდილების გაცვლის ორგანიზაცია.

პარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭომ ამას წინათ მიიღეს დადგენილება — გაუმჯობესდეს მოწინავე მეცნიერებისა და ტექნიკის გამოცდილებისა და მიღწევების შესწავლისა და სახალხო მეურნეობაში დანერგვის საქმე. შექმნილია სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს ახალი ტექნიკის ხელმძღვანელი კომიტეტი, რომელსაც მეთაურობს ანს. ვ. ა. მალინევი. ყოველივე ეს, უკვე არ არის, დადებით როლს შეასრულებს ტექნიკური პროგრესის საქმეში. მაგრამ საჭიროა ვაფიქრობოთ სამინისტროთა და უწყებათა ხელმძღვანელები, რომ სამეცნიერო შექმნა არაფართო შემთხვევაში არ ამცირებს მათს პასუხისმგებლობას მეცნიერებისა და ტექნიკის მიღწევათა წარმოებაში დანერგვისათვის.

ამრიგად, იმისათვის, რომ დაეაჩქაროს ტექნიკური პროგრესი ჩვენს ქვეყანაში, საჭიროა დაუცხორობოდ გაუმჯობესდეს მანქანები და წარმოებს ტექნოლოგია, უფრო ფართოდ განვითარდეს კომპლექსური მექანიზაცია და ავტომატიზაცია საწარმოო პროდუქტებისა, გულმოდგინედ და სწრაფად ვენეროთ წარმოებაში სინამდვილე და მსოფლიო მეცნიერებისა და ტექნიკის მიღწევები.

საჭიროა გაეაძლიეროს სამინისტროთა, უწყებათა და საწარმოთა ხელმძღვანელების პასუხისმგებლობა ახალი ტექნიკის დანერგვისათვის, მოწინავე სამაშულო და უცხოეთის გამოცდილების შესწავლისა და ფართოდ გავრცელებისათვის.

საჭიროა მეცნიერად შეეამყიროთ ახალი მანქანების, მოწყობილობისა და ხელსაწყოების შემუშავებისა და გამოცდილებისადმი, აღმოფხვრათ ნაკლოვანებანი ახალი ტექნიკის დანერგვის ღონისძიებათა დავალებებში, დაფინანსებას და მატერიალურ-ტექნიკურ უზრუნველყოფაში, აგრეთვე შევიწიოთ მრეწველობაში წახალისების სისტემა ახალი მანქანების გამოშვების ათვისებისა და მოწინავე ტექნიკის დანერგვისათვის.

გადავით უნდა გაეუმჯობესდეს სამეცნიერო-საკვლევი ინსტიტუტები, საკონსტრუქტორი ბიუროებისა და საწარმოს ლაბორატორიების მუშაობა, განავტკიცოთ და განვითარდეს მათი საცვლელ-საწარმოო მანა; უზრუნველყათ, რომ სამეცნიერო დაწესებულებათა ქსელი შეესაბამებოდეს ჩვენი მრეწველობის განვითარების უნიშვნელოვანეს მიმართულებებს, მიუხედავოთ ინსტიტუტები ჩვენი ქვეყნის ძირითად სამეწველო რაიონებს; უფრო ფართოდ ჩაებათ უმაღლესი სასწავლებლები მეცნიერულ-ტექნიკური პრობლემების დათმევაში.

და, ბოლოს, საჭიროა განვასოცილოთ არსებული მოწყობილობის სისტემატორი მოდერნიზაცია და მივიღწიოთ სამრეწველო პროდუქტის მაქსიმალურ გამოშვებას არსებულ საწარმოთ სიმძლავრეთა უკეთ გამოყენების გზით.

ამხანაგობი სახალხო მეურნეობაში მოწინავე ტექნიკის დანერგვის საქმე რაოაც მორიგე კამპანია როდესა საქმე ექნება იმას, რომ ჩვენს გადავით გილოტ გეგს უმაღლესი ტექნიკაზე, ამოცანად ვისახათ სრულად შევანარალოთ მრეწველობის ყველა დარგი ყველაზე მოწინავე, მაოლო წარმადობის ტიპების მანქანებთან და მექანიზმებთან, რომლებიც აქამოთიღებენ თანამედროვე მეცნიერულ-ტექნიკურ მოთხოვნებს.

ზანახანით აღნიშნავს რა სახალხო მეურნეობაში მოწინავე ტექნიკის დანერგვის განსაკუთრებით დიდ მნიშვნელობას, პარტიის ცენტრალური კომიტეტი ემყარება იმას, რომ ჩვენი ქვეყნის ტექნიკური პროგრესისათვის პირაოა იმის ბრძოლა კომუნისტური საზოგადოების აწინებისათვის.

III. მრეწველობაში სპეციალიზაციისა და კოოპერირების გაფართოებისათვის

შემდეგი საკითხი, რომელსაც მე მინდა შევეხო, ეს არის წარმოების სპეციალიზაცია და კოოპერირება. ჩვენი ქვეყანაში, სადაც გაბატონებულია წარმოების საშუალებათა სოციალისტური საყუთება, სადაც სახალხო მეურნეობა ვითარდება ერთიანი გეგმით, განსაკუთრებით ხელსაყრელი პირობებია იმისათვის, რომ სრულად გამოვიყენოთ წარმოების სპეციალიზაციისა და კოოპერირების ხელსაყრელიობა.

რამი მოგომარეობს ეს ხელსაყრელიობა? წარმოების სპეციალიზაცია და კოოპერირება ხელს უწყობს ტექნიკის განვითარებას, მაოალი წარმადობის მოწყობილობის, მოწინავე ტექნოლოგიისა და წარმოების ავტომატიზაციის გამოყენებას დიდი მასშტაბებით, საშუალებას გვაძლევს ყველაზე მიზანშეწონილად გამოვიყენოთ სამრეწველო რესურსები ცალკეული ეკონომიური რაიონების ფარგლებში, შევიადიროთ ტრანსპორტის ხარჯები.

საბოლოო ინგარიშით საწარმოო კოოპერირების სწორი ორგანიზაცია საწარმოთა სპეციალიზაციის ყოველმხრივი განვითარების საფუძველზე მათად დიდად

მრავალპარტიული სისტემის, მრავალპარტიული სისტემის, მრავალპარტიული სისტემის და მრავალპარტიული სისტემის

საქართველოს სახალხო დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობის განცხადება

(გაგრძელება)

მიმდინარე წელს გათვალისწინებული გამოცემით 258 ნაკრის 390 ექსკავატორი, რომელთა ციხვის ტევადობა უდრის მეთხუთმეტს მტრის. დავალება გათვალისწინებულია სამ სამინისტროს შორის: 260 ცალს აკეთებს ძირითადი მწარმოებელი—სამშენებლო და საგზაო მანქანათმშენებლობის სამინისტრო, 70 ცალს — ქვეანაზის მრეწველობის სამინისტროს მშენებლობის სამინისტრო და 60 ცალს — ნავთობის მრეწველობის სამინისტროს მწარმოებელი. უკანასკნელ ორ სამინისტროში ექსკავატორის თვითმრეშობა ერთნაზავარჯერ-ორჯერ აღემატება ასეთვე ექსკავატორის თვითმრეშობას სამშენებლო და საგზაო მანქანათმშენებლობის სამინისტროში.

უკეთესად როდია საწარმოთა სპეციალიზაციის საქმე სამინისტროებს შორის. მაგალითად, სამშენებლო და საგზაო მანქანათმშენებლობის სამინისტროში 269 ტიპის ერთდროულად ზღაპრებზე სერვერებისათვის, ბულონებისა და ბულონებისათვის მანქანების აღმადგენ ექსკავატორებს, უნივერსალურ ქარხანაში, სადაც გვირგვინით უნდა დამზადდეს 4.250 ჯალაბარი, თვითუკონსტრუქციის დამზადების შრომატევადობა შეადგენს 87 საათს, ხოლო კრემლურების ქარხანაში, რომლის გეგმა 635 ცალს — 210 საათს, ესე იგი ორნაზავარჯერ მეტს.

ასეთი მაგალითებია აგრეთვე ბევრ სამრეწველო სამინისტროში და ყველაფერი ერთი და იმავე ტიპის პროდუქციის თვითმრეშობა არასპეციალიზებულ ქარხანებში გაცილებით მეტია, ვიდრე სპეციალიზებულ ქარხანებში.

საწარმოთა ზუსტი და მტკიცე სპეციალიზაციის უწყობლობის შედეგად ის, რომ ბევრი ქარხანა ამზადებს სულ სხვადასხვაგვარ პროდუქციას, რომელიც ხშირად სრულიად არ შეესაბამება საწარმოს პროდუქციას.

აქედან, მაგალითად, სატრანსპორტო მანქანათმშენებლობის სამინისტროს ბრიანსკის ორთქლმანქანათმშენებელი ქარხანა, რამდენიმე ტიპის ვაგონის წარმოების გარდა, იგი უნდა ორთქლის ტურბინებს, ინერტიალ-ტრაქტორებს, უნივერსალურ ტრანსპორტისათვის, წვეროს-სორტულ ნაგონს, თუჯისა და ფოლადის სხმულს სხვისთვის, ტრანსპორტისა და ორთქლმანქანის სათადარიგო ნაწილებს, ელექტროსადგურების სათადარიგო ნაწილებს და სხვა პროდუქციას. ერთი სიტყვით, ქარხანა მუშაობს პრინციპით: „თუ რამე არის, მოკალიც, საღამურის დაყვარე“.

საწარმოთა სპეციალიზაციის საქმეში ზოგიერთი სამინისტრო წინააღმდეგობას უწევს. სწორედ ასე დაეპირა საავტომობილო, სატრანსპორტო და სასოფლო-სამეურნეო მანქანათმშენებლობის სამინისტროს, რომელიც ისეთ ქარხანებსაც კი, როგორც არის გორკისა და ნოსკოვის საავტომობილო ქარხნები, ავტომობილების წარმოების გარდა, სულ უფრო და უფრო ტვირთავს სხვა საწარმოს გამოშვებით.

თუ 1950 წელს ავტომობილების ზედდროშა წონა გორკის საავტომობილო ქარხნის პროდუქციით 76 პროცენტს შეადგენდა, 1954 წელს იგი 67 პროცენტად ჩამოვიდა. ავტომობილების გარდა, ეს ქარხანა ამზადებს ველოსაბელებს, ჩარხებს, სამედიკალურ საწინებს, სხვადასხვა სახის მანქანების მოწყობილობას, სწორედ ელექტრო-აპარატურას, სასოფლო-სამეურნეო მანქანებს, სხვადასხვაგვარ ინსტრუმენტებს, ელექტრომედიკალურ მიწოდებას და ბევრ სხვა რამეს. ქარხანა ყოველთვის ამზადებს თავისთვის ათეულ ათასობით სასათეს, რომლის გაყვანაზეც წარმატებით შეუძლია ყოველ არტელს.

ასეთივე სურათია სტალინის სახელობის მოსკოვის ქარხანაში. გამოდის, რომ ჩვენ გვაქვს არა საავტომობილო ქარხნები, არამედ ქარხანა — უნივერსალი.

ნაწარმის დიდი ნაწილს აქვს ანტიკონსტრუქციული ორგანიზაციის, მუშაობის ნაკლები მეთოდების გამოყენება, არათუ სწორად პროდუქციის ტექნოლოგიური აღჭურვა და ავერსება დიდი წარმოების ავტომატიზებული მოწყობილობის დანერგვა, ხოლო ყოველივე ეს იწვევს პროდუქციის თვითმრეშობის გაზრდას.

უფრო გაბედულად, უფრო გადამტეხი უნდა გადავიდეთ საწარმოთა სპეციალიზაციაზე. სპეციალიზაცია დიდ შესაძლებლობებს სხავს პროდუქციის გამოშვების გასაღებლად. ამასთან დაკავშირებით ყურადღების ღირსია მოსკოვისა და გორკის საავტომობილო ქარხნების ხელმძღვანელთა განცხადება, რომ თუ ამ ქარხნებს გათავისუფლებენ მათთვის უჩვეულო პროდუქციის გამოშვებისაგან, თუ დაინერგება უფრო სრულყოფილი საწარმოო პროცესები და მივიღებთ ზოგიერთი ახალი მოწყობილობა, მაშინ შეიძლება ერთნაზავარჯერ გადიდდეს ავტომობილების გამოშვება არსებულ საწარმოო ფართობებზე.

კომპარირების არასამართლად განვითარების გამო მანქანათმშენებელი ქარხნები სპეციალიზებულ, საწარმოთაგან ნაკლებად იღებენ სხმულს, ნაწილს, ცალკეულ აგრეგატებს, ინსტრუმენტებს და ლითონის ნაკეთობასაც კი. ყოველივე ამას ქარხნები თვითონ აკეთებენ, რითაც დაშვებულია შრომის, ლითონისა და ფულადი სასარგებლო უდრის გადზარდვა.

ამჟამად ფოლადისა და თუჯის ჩამოსხმა შეიძლება მანქანათმშენებელი სამინისტროს სხვადასხვა ქარხნის ასობით სამსხმელო სამჭრებში წარმოებს, ამასთან სხმულის დახვეწის ნახევარი მილის წყრელ და საშუალო სამსხმელო სამჭრებზე, სადაც ტექნოლოგიური პროცესები სუსტად არის მექანიზებული და ამის გამო სხმულის თვითმრეშობა 2-3-ჯერ მეტია, ვიდრე დიდ სამსხმელებში. ასეთვე შეიძლება ითქვას ნაწილის წარმოებაზე. მანქანათმშენებლობის სამინისტროების მინისტრებსა და სსრ კავშირის სახელმწიფო საგეგმო კომისიას რომ მივლით ღონისძიებაში ვარჯიშული ეკონომიკური რაიონების მთელი რიგი საწარმოების მომსახურებისათვის გამსხვილებული ნექანზებული სამსხმელების შესაქმნელად, ჩვენი სახალხო მეურნეობა ყოველწლიურად მიიღებდა არაერთ მილიარდ მანეთ ეკონომიას.

სრულიად შეუწყნარებელი მდგომარეობა შექმნა ლითონის ნაკეთობათა წარმოებაში. შვიდი მეტალურგიის სამინისტროს სპეციალიზებული საწარმოები ვერ უზრუნველყოფენ სახალხო მეურნეობის მოთხოვნილებას ლითონის ნაკეთობა-

ზე. ამიტომ მომხმარებელი სამინისტროები იძულებული არიან თვითონ დაიწყონ მათი წარმოება, თუმცა სახელმწიფოს ეს მეტად ძვირად უჯდება. თუ ლითონის ნაკეთობათა სპეციალიზებულ ქარხანაში 12 X 60 მილიმეტრი ზომის ჰანჯიკის თვითმრეშობა 10 კაბიკა, მომხმარებელთა მექანიკურ სხეულისონებში ასეთვე ჰანჯიკის დამზადების თვითმრეშობა 1 მანქანა და 40 კაბიკს უდრის, ესე იგი 14-ჯერ უფრო ძვირია. ერთი ტონა ჰანჯიკის დამზადებულ სპეციალიზებული ქარხანა ხარჯავს 1.100 კილოგრამ ლითონს, ხოლო არასპეციალიზებული — 2 ათას კილოგრამს.

განა ეს მფლანგელობა არ არის? შვიდი მეტალურგიის მინისტრს ახ. ჭარბიძეს რომ მივლით ღონისძიებანი სამინისტროს ქარხნებში ლითონის ნაკეთობათა წარმოების გასაღებლად, სახელმწიფო მეტად დიდ ეკონომიურ ეფექტს მიიღებდა.

ჩარხმშენებელი და საინსტრუმენტო მრეწველობის სამინისტრო მხოლოდ უმნიშვნელო რაოდენობით აკმაყოფილებს მრეწველობის სპეციალიზების ნორმატივებზე ინსტრუმენტებს და სრულიად არ ამზადებს ტვირთებსა და სამარჯვებს. ინსტრუმენტის მომხმარებელი ქარხნები იძულებული არიან თვითონ დაამზადონ იგი თვითონ წარმოადგინონ საინსტრუმენტო სამჭრებში და გამოიყენონ მცირე წარმადობის მოწყობილობა და ჩამორჩენილი ტექნოლოგია. შედეგად ინსტრუმენტის დამზადების ორიენტაცია ბევრჯერ დაიღვრა. საარბო-მობილი მრეწველობაშიც კი, სადაც საუთარი საინსტრუმენტო ბაზა უფრო განვითარებულია, ნორმალიზებული ინსტრუმენტის წარმოება ერთობლად ოფრო ძვირად ჯდება, ვიდრე სპეციალიზებულ საწარმოებში.

საქმე უკეთ როდია სათადარიგო ნაწილების წარმოებაში. მანქანათმშენებელი სამინისტროები, განსაკუთრებით საავტომობილო, სატრანსპორტო და სასოფლო-სამეურნეო მანქანათმშენებლობის სამინისტრო, თვითონ ქარხნებში საჭირო რაოდენობით არ ამზადებენ სათადარიგო ნაწილებს მანქანებისათვის, რომლებსაც ისინი უშვებენ. ტრაქტორების, ავტომობილების, ჩარხებისა და სხვა მანქანების სათადარიგო ნაწილები მზადდება არასპეციალიზებულ ქარხნებსა და სახელსონებში, მომხმარებელთა მოწყობილობებით, რაც უდიდეს და გაუმართლებელ ხარჯებს იწვევს.

სირიათული შეცდომები, რომლებსაც უშვებენ კომპარირებულ მიწოდებათა დაგეგმვისას, არარაციონალური ტვირთბუნდვების იწვევს. მაგალითად, მძიმე მანქანათმშენებლობის სამინისტროს სამხრეთ ურალის მანქანათმშენებელი ქარხანა მიდსამინისტროს კომპარირების გეგმით ყოველწლიურად ამზადებს და ურალიდან, ქალაქ ორსკიდან უკრინაში, ნოვო-კრამარსკის ქარხანას უზგანის 1.300 ტონა ფოლადის სხმულს. ამავდროს ნოვო-კრამარსკის ქარხანა ურალში, სვერდლოვსკში უზგანის 1.500 ტონაზედ ფოლადის სხმულს.

ჯერ კიდევ არის ისეთი შემთხვევები, რომ საწარმოთა ცალკეული ხელმძღვანელები არასახელმწიფოებრივად ეკუთვნის კომპარირებულ მიწოდებათა გეგმის შესრულებას. მაგალითად, განა შესაწყნარებელია ისეთი მდგომარეობა, რომ მძიმე მანქანათმშენებლობის ქარხნებმა სხვა ქარხნებისათვის ფოლადის სხმულის მიწოდებათა გეგმა მიმდინარე წლის პირველ კვარტალში მხოლოდ 50 პროცენტით შეასრულეს?

მასობრივი ან მსხვილსკალირული წარმოების საჭირო პირობების შექმნის მიზნით აუცილებელია ფართოდ მივიღოთ იმ ცალკეული კავშირებისა და დედალების უნიფიკაციისა და სტანდარტიზაციის, რომლებიც მონათესავე სახეობათა მანქანებსა და მოწყობილობებს ხმარდება. ეს დიდ ეკონომიურ ეფექტს იძლევა. მაგალითად, 100 კილოგრამზედ სიმძლავრის ელექტროძრავების უნიფიკაცია შესაძლებელია გახადო მოგვეყურო ისარბოვანაკადური წარმოება, შრომატევადობა შეგვემცირებინა 30-დან 60 პროცენტამდე და პროდუქცია იმავე საწარმოო ფართობებზე 85 პროცენტით გაგვედიდებინა.

უკანასკნელ დრომდე რადიოტექნიკური ქარხნები თვითონ იმზადებდნენ ლამაზს პანელებს, რომლებიც 5-6 მანეთი ღირს. ლამაზს პანელების მასობრივი წარმოების სპეციალურ ქარხანაში მოწყობამ შესაძლებელი გახადო ერთი პანელის ორმეტრულზედ შემცირებულიყო 75 კაბიკამდე, ესე იგი 8-ჯერ.

ასეთივე შედეგები შეიძლება მივიღოთ ტვირთების, სხვადასხვა ლოჯის, აკვირების, სამაგრიბის, გადაზრთველებისა და ბევრი სხვა უნიფიკირებული და ნორმალიზებული დეტალისა და ნაწარმის სპეციალიზებული წარმოების მოწყობით.

საწარმოთა სპეციალიზაციის აშკარა სარგებლობის მიუხედავად, სამინისტროები და უწყებები ბევრ შემთხვევაში კვლავ აპროტესტებენ და აშინებენ ახალ ქარხნებს, რომლებიც ნავარულეობა ფართო პროდუქციისათვის, ესე იგი უნივერსალური წარმოებისათვის. საფუძვლიანად უნდა გვერკვეთ ამ საკითხში და იქ, სადაც საჭიროა, საქმე გამოვასწოროთ.

სამინისტროებმა უფრო გადამტეხი უნდა შეამცირონ იმ ნაწარმის ნომენკლატურა, რომელსაც ცალკეული საწარმოები უშვებენ, სპეციალიზებული საწარმოები გაათავისუფლონ მათთვის უჩვეულო სახეობათა პროდუქციის წარმოებისაგან, შექმნან ახალი სპეციალიზებული საწარმოები, გააფართოონ მიდსამინისტროს და სამინისტროთაშორის კომპარირება ცალკეული ეკონომიური რაიონების ინტერესების გათვალისწინებით.

სპეციალიზებული საწარმოთა ფართოდ შექმნა უსათუოდ როდით მოითხოვს ახალი ქარხნების მშენებლობას. პირაქით, სპეციალიზებული საწარმოები იზრუნეწილობა, უწყინარეს ყოვლისა, შექმნას არსებული ქარხნების, ხოლო ზოგიერთ შემთხვევაში ცალკეული სამჭრების მანქანა.

სამრეწველო სამინისტროებმა სახელმწიფო საგეგმო კომისიასთან და სახელმწიფო ეკონომიურ კომისიასთან ერთად უნდა შეიმუშაონ წინადადება საწარმოთა სპეციალიზაციისა და მრეწველობის კომპარირების შესახებ ჩვენი სოციალისტური ეკონომიკის განვითარების თანამედროვე ეტაპის მოთხოვნების შესაბამისად.

წარმოების სპეციალიზაციისა და კომპარირების შემდგომი გაფართოება ჩვენი მრეწველობის მძლავრი აღმავლობის უდიდეს რეზერვებს შეიცავს. ჩვენმა დაწარმებულმა, რომ ეს რეზერვები ჩავაყვანით სოციალისტური სახელმწიფოს სამსახურში.

IV. მოწინავე ტექნიკისა და შრომის ორგანიზაციის გაუმჯობესების ზაზაზე ავიყვანოთ შრომის ნაყოფიერება ახალ საფეხურზე

ე. ი. ლენინი გვასწავლის, რომ შრომის ნაყოფიერება, საბოლოო ანგარიშით, ყველაზე მნიშვნელოვანი, ყველაზე მთავარი ახალი საზოგადოებრივი წყობილების გამარჯვებისათვის. კაპიტალიზმში, ამბობს იგი, შეიძლება საბოლოოდ დამარცხდეს და კიდევაც საბოლოოდ დამარცხდეს იმით, რომ სოციალიზმი ქმნის შრომის ახალ, გაცილებით უფრო მაღალ ნაყოფიერებას. ლენინის ეს მითითება გვაძლევს იმ გზის სწორ განსაზღვრას, რომელსაც უნდა გავყვებით, რათა გავიმარჯვოთ კაპიტალიზმთან ეკონომიურ შეჯიბრებაში. ტექნიკური პროგრესი სახალხო მეურნეობაში, საზოგადოებრივი შრომის უფრო რაციონალური ორგანიზაცია, მისი უფრო მაღალი ნაყოფიერება — ასეთია, ლენინის აზრით, წარმოების სოციალისტური წესის ძლიერების განვითარების გზა.

თუ ამიტომ ბრძოლა შემდგომი ტექნიკური პროგრესისათვის ჩვენი ქვეყანაში და იმ ზაზაზე ბრძოლა შრომის ნაყოფიერების სისტემატური ზრდისათვის ჩვენი ეკონომიური პოლიტიკის საფუძველთა საფუძველი იყო და არის.

ამასთან მნიშვნელოვანია ზაზასმით აღინიშნოს, რომ სოციალისტური წყობილების პირობებში ყველა, მოსამსახურებელი, ქალაქისა და სოფლის მეურნეობაში, საარსებოდ დაინტერესებული არიან ტექნიკური პროგრესით და თავიანთი შრომის ნაყოფიერების ზრდით, რადგან სწორედ ეს არის მათი ცხოვრების დონის შეზღვევის ამაღლებისა და მატერიალური კეთილდღეობისა და კულტურის განხრეული აღმავლობის საწინაო.

თმისშედეგად წლებში, ისევე, როგორც ომამდელი ხუთწლიანი პერიოდში, შრომის ნაყოფიერება ჩვენს მრეწველობაში განუწყვეტლად იზრდებოდა და 1955 წელს იგი თითქმის ერთობლად გადააბრუნებს ომამდელ დონეს. ამის საფუძველზე მრეწველობის მუშაობისა და მოსამსახურების რეალური ხელდასის წილს 1940 წლის დონესთან შედარებით 90 და მეტი პროცენტით გადიდდა.

მრეწველობაში შრომის ნაყოფიერების ზრდის ტემპით ჩვენი ქვეყანა კაპიტალისტურ ქვეყნებზე წინ მიდის. ამან შესაძლებლობა მოგვცა მრეწველობაში შრომის ნაყოფიერების დონის მიხედვით დაეწყოთ დასავლეთ ევროპის მოწინავე კაპიტალისტურ ქვეყნებს. მაგრამ ამ მხრივ ჯერ კიდევ ჩამორჩებით ამერიკის შემორბეულ შტატებს.

ჩვენი წარმატებები წარმოების განვითარებისა და შრომის ნაყოფიერების ზრდის დარგში უქვევლია, მაგრამ ისინი ჩვენ ვერ დაგვამყვანებენ. ახლაც კი ბევრი საწარმო მრეწველობაში ვერ ასრულებს შრომის ნაყოფიერების გადიდების დავალებას. 1954 წელს საერთაშორისო შრომის და საკავშირო-რესტრუქციური სამრეწველო სამინისტროების 40-ზე მეტმა პროცენტმა ვერ მაღალია შრომის ნაყოფიერების დადიდების მიზნებზე. ცენტრალური კომარტების პრეზიდიუმმა, რომელმაც განიხილა შრომის ორგანიზაციის, შრომისა და ხელისშეწყობის დანორმების საქმისათვის ხელმძღვანელობის გაუმჯობესების საკითხი, აღიარა, რომ შრომის ნაყოფიერების ზრდა ჩვენი შრომის ნაყოფიერების ზრდას ხელდასისა და შრომის ნაყოფიერება მრეწველობაში 33 პროცენტით გადიდება, ხოლო რეალური წილისა 37 პროცენტით გაზარდა. სოციალისტური წარმოების შემდგომი მძლავრი განვითარებისათვის, ხალხის კეთილმოების განხრეული აღმავლობის მტკიცე ბაზის შექმნისათვის აუ საჭიროა, რომ შრომის ნაყოფიერების გადიდება მუდამ უსრულებლად ხელდასის ზრდას.

ამიტომ ამოცანა ის არის, რომ ყოველი ღონისძიებით გაავადლოთ შრომის ნაყოფიერება და უზრუნველყოთ შრომის ნაყოფიერების ზრდის დავალებათა თვით შესრულება მთლიანად მრეწველობაში, თვით თვით ზრდას და თვითველ საწარმოში.

რა არის ამისათვის საშუალო? ე. ი. ლენინი ჯერ კიდევ 1918 წლის დამდეგს თავის შრომაში „საბჭოთა ხელისუფლების მორიგე ამოცანები“ აღნიშნავდა, რომ ჩვენს ქვეყანაში შრომის ნაყოფიერების ზრდის პირობებში, უწინარეს ყოვლისა, მსხვილი ინდუსტრიის, მათ შორის მანქანათმშენებლობის მატერიალური საფუძვლის უზრუნველყოფა, მოსახლეობის მისის განათავსება და კულტურის აღმავლობა და, ბოლოს, შრომელთა დისციპლინის, მუშაობის უნარის, ხელმარჯავობის, შრომის ინტენსივობის, მისი უკეთესი ორგანიზაციის ამაღლება. ამ მითითებებს ჩვენი დროისთვის არ დაუკარგავთ მნიშვნელობა. საჭიროა შრომის ნაყოფიერების ახალი მძლავრი აღმავლობისათვის უფრო ფართოდ და სრულად გამოვიყენოთ ყველა ის უპირატესობა, რომელიც წარმოების სოციალისტურ სისტემაში აქვს.

ჩვენი სოციალისტური მრეწველობის უდიდესი რეზერვები აქვს შრომის ნაყოფიერების გადიდებისათვის, მაგრამ ამ რეზერვებს მეტად არასამართლად ვყვებით. ცნობილია, რომ ჩვენი შრომის ნაყოფიერების ზრდა დაწყებულია პირველ რიგში წარმოების მთელ ტექნიკურ გაუმჯობესებაზე, ახალი, უფრო მეტი წარმადობის მანქანების სისტემატურ დანერგვაზე, შრომის ტექნიკური აღჭურვის გადიდებებაზე, მეზობელ ხუთწლიან გასულ წლებში ჩვენი მრეწველობა ყოველ წელს წარმოადგენდა 26 მილიარდი მანეთის ახალი მოწყობილობა — მანქანებს, აპარატურას, ხელსაწყოებს და სხვ. მსხვილ მრეწველობაში შრომის ელექტროაღჭურვილობა მარტო უკანასკნელ წელს წელიწადში 30 პროცენტით გადიდდა და 1954 წელს თითქმის ერთობლად მეტი იყო, ვიდრე 1940 წელს.

მრეწველობაში ახალი, უფრო გაუმჯობესებული მანქანების, მექანიზმებისა და მოწინავე ტექნოლოგიის დანერგვა, მიქმედ მოწყობილობის მიღწერისათვის, აგრეთვე წარმოების ავტომატიზაცია კვლავაც შრომის ნაყოფიერების გადიდების უმნიშვნელოვანესი წყარო იქნება.

ამჟამად განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეთ დამხმარე სამუშაოთა მექანიზაციის, წარმოების კომპლექსური მექანიზაციის განხორციელებას. დამხმარე პროცესების სუსტი მექანიზაცია იმას იწვევს, რომ წარმოებში და მშენებლობაში, სადაც უდიდესი რაოდენობით არის მანქანები და მექანიზმები,

ჯერ კიდევ დიდი მოცულობით იყენებენ ხელსაწყოებს. იმ შემთხვევაში ხელდასის წილი, რომელიც ხელსაწყოების, შეადგენს ხე-ტყის დამამზადებელ მრეწველობაში — 68 პროცენტს, ქვეანაზის მრეწველობაში — 44 პროცენტს, მე მეტალურგიაში — 35 პროცენტს, მშენებლობაში — 69 პროცენტს. ამ მუშების შრომა ცუდად არის ორგანიზებული, ნაკლებ ნაყოფიერია, და ამიტომ ეფექტს, რომელსაც წარმოების ძირითადი მუშების შრომის ნაყოფიერების ზრდით ვიღებთ, მნიშვნელოვანწილად ნთქმას დამხმარე სამუშაოებზე ხელის შრომის ხარჯი.

ჩვენ არ შევიძლება მოვითმინოთ და არც უნდა მოვიტოვოთ საზოგადოებრივი შრომის ასეთი ფლანგვა. თუ უახლოეს ხანში ვერ გამოვასწოროთ ეს მდგომარეობა, არათუ ვერ მივაღწევთ შრომის ნაყოფიერების სერიოზულ გადიდებას, არამედ სახალხო მეურნეობის უდიდესი ზრდის გამო სინელებს წააყვანებთ სახალხო მეურნეობის უზრუნველყოფაში ნუშხალოთ. ამიტომ მთელი ძალისხმევა უნდა მოვახმაროთ იმას, რომ რაც შეიძლება მაღლ განვახორციელოთ წარმოების კომპლექსური მექანიზაცია.

განსაკუთრებით უნდა შევეხო უკვე არსებულ ტექნიკის გამოყენების გაუმჯობესებას. წარმოების სამრეწველო საწარმოთა და მშენებლობათა აღჭურვა უახლოესი ტექნიკით იმისათვის, რომ გადიდდეს ადამიანთა შრომა, უფრო ნაყოფიერი გახდეს იგი. მაგრამ რაც უფრო მეტ ტექნიკას იღებს ჩვენი მეურნეობა, მით უფრო მნიშვნელოვანი ხდება მისი გონივრული და უზარალო გამოყენების საკითხი. ამავდროს ბევრ საწარმოში ცუდად იყენებენ ტექნიკას. ამის შედეგად მრეწველობის ზოგიერთ დარგში შრომის ნაყოფიერების ზრდა, რომელიც მიუწვევია უკანასკნელ წლებში, ძლიერ ჩამორჩება მუშაობა ტექნიკური აღჭურვილობის ზრდას. ეს განსხვავება განსაკუთრებით დიდია ქვეანაზისა და სატყეო მრეწველობაში.

1940 წელს ქვეანაზის მრეწველობის სამინისტროს შტატებში სულ იყო 24 კომბაინი, ხოლო 1954 წელს კი 1.600 კომბაინი, ქვეანაზის მანქანა იყო 36, შემდეგ გახდა 3 ათასი, ელექტროავტომატო რიცხვი თითქმის ექვსჯერ გადიდა. თუმცადაც ამას, შრომის ნაყოფიერებაში ქვეანაზის მრეწველობაში 1954 წელს მხოლოდ ცოტათი გადააბრუნა 1940 წლის დონეს.

სახელმწიფოდ უდიდესი სახსრები დააბანდა სატყეო მრეწველობის მექანიზაციაში. ხე-ტყის დამამზადებელ საწარმოებს შორის პირდაპირ ტრაქტორები თითქმის 5-ნახევარ მილიარდზე მეტი მანეთით. ყოველივე ეს მრეწველობის მთელი რიგი დარგების არაორგანიზებულად, უთანადოზმისა და უყვარათზმის შედეგად.

ჩვენ გვაქვს ისეთი ფაქტებიც, რომ სამამულლო და იმპორტულ მაქინებს წლებით არ იყენებენ. ისინი საწყობებში აყვები და დევლდება. 1954 წელს აღმდეგისათვის ყველა სამინისტროსა და უწყებამ დაუდგინეს მოწყობილობა იყო დაახლოებით 13 მილიარდი მანეთით, მათ შორის მოწყობილობის ზენოთატილი მართვა 5-ნახევარ მილიარდზე მეტი მანეთით. ყოველივე ეს მრეწველობის მთელი რიგი დარგების არაორგანიზებულად, უთანადოზმისა და უყვარათზმის შედეგად.

შრომის ცუდი ორგანიზაცია და ყოველგვარი ორგანიზაციული-ტექნიკური მოწყობილობის გამო ბევრ საწარმოში გვაქვს მანქანებისა და მექანიზმების მნიშვნელოვანი მოცულება. მაგალითად, ქვეანაზის მრეწველობაში გამოყენებული არ არის ქვეანაზის კომბაინების, საყვავი და ქვეანაზის სატვირთო მანქანების დაახლოებით ერთი მესამედი და ქანასტრირავი მანქანების მეთხუთმეტზე მეტი. შვიი მეტალურგიის სამინისტროს საწარმოებში მარტების ლენინის მოცუნა შარშან შეადგენდა მუშაობის ნომინალური დროის 14 პროცენტს, ხოლო ცალკეული მეტალურგიული ქარხნების საკლინავი დავების მოცუნა 20-30 პროცენტს აწუწავდა. დიდაც ცუდს იმდა მოცუნა ზოგიერთ მანქანათმშენებელ საწარმოში.

დარ შეიძლება შევერადვით ტექნიკის გამოყენებისადმი ასეთ დამოკიდებულებას. საწარმოთა ხელმძღვანელებს, რომლებიც ასეთ ფაქტებს ურადგებობენ უნდა მივიჩნიოთ სახალხო დიქლოათის მფლანგველებად. საწარმოთა მოწინავე მუშებსა და რეინერ-ტექნიკურ მუშაკებს არა სურთ შეუდგინდნ ასეთ ფაქტებს. ისინი ეძიებენ და პოულობენ ტექნიკის უკეთ გამოყენების გზებს.

მრეწველობის მუშაობა სრულიად საკავშირო თათმარზე, რომელიც მიმდინარე წლის მისში მოეწყო, წარმოების მოწინავეები, ერთმანეთს უზარუნდენენ რამეტლ ძვირფას საწარმოთა გამოცელებისას, ამბობდნენ, რომ ბევრ შემთხვევაში არის შესაძლებლობა 2-3-ჯერ გავედიდოთ მიქმედ მოწყობილობით შრომის ნაყოფიერება, თუ სწორად მოვაწყობთ მუშაობას და გამოვიყენებთ მოწინავე ტექნოლოგიას. მაგალითად, ხარკოვის სატრანსპორტო ქარხნის მორავტომა-მედიკალური ამსლუბანდნმა თქვა